

Bruxelles, 12. svibnja 2016.
(OR. en)

8824/16

DEVGEN 87
ONU 55
RELEX 375
REGIO 23

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	12. svibnja 2016.
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	8283/16
Predmet:	HABITAT III: ciljevi i prioriteti Europske unije i država članica u pogledu treće Konferencije UN-a o stanovanju i održivom gradskom razvoju – zaključci Vijeća (12. svibnja 2016.)

1. Za delegacije se u Prilogu nalaze zaključci Vijeća o ciljevima i prioritetima Europske unije i država članica u pogledu treće Konferencije UN-a o stanovanju i održivom gradskom razvoju koje je Vijeće usvojilo na 3462. sastanku održanom 12. svibnja 2016.

Zaključci Vijeća

**HABITAT III: ciljevi i prioriteti Europske unije i država članica
u pogledu treće Konferencije UN-a o stanovanju i održivom gradskom razvoju**

1. Ovim se zaključcima utvrđuju glavni ciljevi i prioriteti Europske unije i njezinih država članica u pogledu treće Konferencije UN-a o stanovanju i održivom gradskom razvoju (HABITAT III, 17. – 20. listopada, Quito), čiji je cilj uspostava globalnog Novog programa za gradove.

Vodeća načela

2. Konferencija HABITAT III i Novi program za gradove kao njezin rezultat trebali bi biti jedan od kamena temeljaca u provedbi novih multilateralnih okvira dogovorenih u 2015., odnosno Programa održivog razvoja do 2030., Akcijskog plana iz Addis Abebe, Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama i Okvira za smanjenje rizika od katastrofa iz Sendaija. Održivi gradski razvoj imat će ključnu ulogu u ostvarenju Programa održivog razvoja do 2030., a konferencijom HABITAT III trebao bi se pružiti važan poticaj, posebno u pogledu 11. cilja održivog razvoja kojim se traži da „gradovi i naselja” budu „uključivi, sigurni, otporni i održivi”, ali i drugim relevantnim ciljevima Programa do 2030.
3. Konferencija HABITAT III trebala bi biti usmjerena na ostvarenje ciljeva utvrđenih u Rezoluciji A/RES/67/216 Opće skupštine UN-a kako bi se „osiguralo obnovljenu političku opredijeljenost za održivi gradski razvoj [...] rješavajući problem siromaštva te prepoznajući i rješavajući nove izazove i one u nastajanju”. Zaključni dokument (Novi program za gradove) trebao bi biti „sažet, usredotočen, usmjeren na budućnost i djelovanje” te bi se njime trebali donijeti konkretni prijedlozi o tome kako odgovoriti na izazove prouzročene urbanizacijom i urbanom demografijom te kako te izazove pretvoriti u mogućnosti kojima će se podupirati održivi razvoj u njegovoj gospodarskoj, socijalnoj i okolišnoj dimenziji.

4. Novi program za gradove trebao bi biti univerzalan i imati moć preobrazbe te u cijelosti biti usklađen s načelima Programa održivog razvoja do 2030. Program će biti temelj za okvir obnovljenog globalnog razvoja gradova. Trebao bi počivati na pristupu koji se temelji na pravima, obuhvaćajući sva ljudska prava. Stoga je važno da se taj program provodi integrirano na globalnoj, nacionalnoj, podnacionalnoj i lokalnoj razini država članica, lokalnih vlasti i dionika uz potporu sustava UN-a, uključujući regionalne gospodarske komisije UN-a i UN-ov program HABITAT.
5. Tim novim programom trebalo bi iskoristiti iskustva iz prethodnih konferencija programa HABITAT, ali isto tako bi se njime trebalo ponuditi odgovore i rješenja za razvoj i izazove koji su postojali ili se pojavili od trenutka održavanja konferencije HABITAT II: neviđen brzi rast gradskih područja, ali i raseljavanje gradskog stanovništva u druga područja; koncentraciju gospodarskih subjekata u gradskim područjima; posljedice klimatskih promjena; povećan pritisak na ljudsko zdravlje te prirodne resurse i biološku raznolikost; nedostatak održivog stanovanja i zgrada; geografske i socijalne nejednakosti i obrasce isključenosti; povećanu nesigurnost i nasilje; uništavanje okoliša; nedostatak prehrambene sigurnosti ; te posebne potrebe raseljenih osoba i migranata.
6. Primjećujemo da se pri postavljanju ciljeva i prioriteta EU-a i njegovih država članica za HABITAT III mogu iskoristiti ostali procesi, posebno u pogledu budućeg Programa EU-a za gradove. Smatramo da bi Europski program za gradove mogao postati ključni instrument ostvarivanja Novog programa za gradove.

Pozdravljamo dokument za raspravu Europske komisije pod nazivom „Priprema zajedničkog stajališta EU-a i država članica” kao radni dokument u kojem se odražavaju ciljevi EU-a i država članica u pogledu Novog programa za gradove, a koji se temelje na zajedničkoj obvezi ostvarenja sveobuhvatnog cilja održivog gradskog razvoja, istovremeno uzimajući u obzir načela supsidijarnosti.

Ciljevi: Četiri pravca djelovanja za Novi program za gradove

7. EU i njegove države članice smatraju da su potrebni holistički i integrirani pristup razvoju gradova koji se temelji na konkretnom području te dugoročna vizija kako bi se promicali gradovi svih veličina kojima se dobro upravlja, koji su ugodni za život, socijalno uključivi i sigurni, otporni, učinkovito se koriste resursima i ekološki su održivi te gospodarski napredni, kao i razvijanje mogućnosti da se te ciljeve postigne. EU i njegove države članice podsjećaju na potrebu takvog pristupa kako bi se u obzir uzeli raznolikost gradova i njihov širi teritorijalni kontekst te promicale urbano-ruralne veze zajedno s ruralnim razvojem i poljoprivrednom politikom s ciljem jačanja teritorijalne kohezije. Stoga se održivim razvojem gradova također daje golem doprinos iskorjenjivanju siromaštva diljem svijeta. Nadalje, dio tog pristupa čine prepoznavanje središnje uloge kulture te očuvanje i promicanje kulturne i prirodne baštine¹, uz dostupnost javnog prostora koja je temeljni preduvjet za sudjelovanje i uključivanje svih kako bi se postigli ti ciljevi.

U tom pogledu ključne sastavnice Novog programa za gradove trebale bi biti:

- i. Promicanje uključivih i sigurnih gradova: Uzimajući u obzir njihovu prostornu dimenziju, potičemo rješavanje pitanja urbanog siromaštva i isključenosti prepoznavanjem, rješavanjem i sprečavanjem temeljnih uzroka i posljedica nejednakosti, urbanog siromaštva i sukoba s pomoću regulacije tržišta rada, pristupa zapošljavanju, obrazovanju i vještinama, uključivog odlučivanja i planiranja koji se zasnivaju na sudjelovanju, jednakog pristupa pristupačnom i odgovarajućem smještaju, zaštite i promicanja sigurnosti uživanja posjeda, zaštite od prisilne deložacije, osobne dobrobiti i poticanja građanskog angažmana, prehrambene sigurnosti, transparentnog i učinkovitog pružanja osnovnih usluga, uključujući vodu, sanitarne usluge i energiju, održive mobilnosti te javnih i zelenih površina. Novim programom za gradove trebalo bi rješavati posebne potrebe osoba i skupina u marginaliziranom i osjetljivom položaju, među ostalim osoba s invaliditetom, raseljenih osoba i migranata. Njime bi se također trebalo težiti suzbijanju svih oblika diskriminacije žena te posebnu pažnju posvetiti jednakosti spolova i osnaživanju žena, uključujući prilikom planiranja i razvoja gradova, kako bi se iskoristili potencijali žena kao dionika promjene.

¹ Posebno uzimajući u obzir Uredbu Vijeća br. 2001/C 73/04 o arhitektonskoj kvaliteti urbanog i ruralnog okoliša (SL C 73/6, 12.2.2001.).

- ii. Promicanje zelenih i otpornih gradova: Potičemo prepoznavanje okolišne održivosti kao temelja za osiguravanje napretka i blagostanja svih ljudi unutar granica planeta održivom uporabom prirodnih resursa, među ostalim poljoprivrednog tla, i poticanjem sustavnog prijelaza na društvo koje je neutralno u pogledu emisija ugljičnog dioksida i stanja resursa. U tu svrhu gradovi bi se trebali usredotočiti na učinkovitost iskorištavanja resursa, među ostalim, učinkovitim upravljanjem zemljištem, integriranim prostornim planiranjem, davanjem prednosti urbanoj obnovi, niskougljičnim dizajnom i upravljačkim alatima, s ciljem smanjenja nekontroliranog širenja gradskog područja i jačanja načela „višestruke uporabe prostora”, istovremeno poboljšavajući i razvijajući sposobnosti stručnog dizajna. Također naglašavamo značaj obrazaca održive proizvodnje i potrošnje, potrebu poboljšanja kakvoće zraka, promicanja dostupnog, održivog, pristupačnog niskougljičnog prijevoza i mobilnosti, među ostalim „pametnim” i javnim prijevozom, te razvoja zelenog privatnog sektora i održivog poduzetništva na svim razinama, osiguravajući ispravno upravljanje otpadom i smanjenje opasnih kemikalija, kao i potrebu promicanja lokalnih rješenja za obnovljive izvore energije te kružnog gospodarstva. Prednost dajemo prilagodbi klimatskim promjenama i njihovu ublažavanju s ciljem pružanja potpore gradovima u pogledu otpornosti na poplave, toplinske udare, nestašice vode, suše i prirodne opasnosti. Uz preventivnu infrastrukturu i integrirano teritorijalno i prostorno planiranje potičemo korištenje zelene i plave infrastrukture kao rješenja koja su utemeljena na prirodi, s ciljem stvaranja usluga ekosustava kojima se poboljšavaju zdravlje ljudi i bioraznolikost te sprečavanja katastrofa povezanih s klimatskim promjenama i smanjenja potrošnje energije. U tom pogledu urbanizirane obale i delte suočene su s ekstremnim i posebnim napetostima zbog spoja društveno-gospodarske i okolišne dinamike.

- iii. Promicanje prosperitetnih i inovativnih gradova: Potičemo jačanje endogenog potencijala gradova za osiguravanje kvalitetnog životnog okruženja za sve, uključujući mlado stanovništvo, podupiranjem lokalnog gospodarskog razvoja, promicanjem inovacija, među ostalim socijalne inovacije, uključivog gospodarskog rasta i dostojnog rada za sve, pritom poštujući okoliš te osnažujući jednakost i društvenu integraciju. Time se zahtijeva odgovorno poslovno okruženje povoljno za privlačenje ulaganja, pristup pametnim višestrukim rješenjima IKT-a i čistoj tehnologiji, u skladu s konceptom pametnih gradova, transparentnim i predvidivim politikama i propisima. Time se također iziskuje pristup infrastrukturi, posebno poduzetničkim centrima, obrazovnim i istraživačkim ustanovama i tržištima. Potičemo formalizaciju neformalnog gospodarstva. Povećanje rasta u društveno-gospodarskim sektorima trebalo bi se odvijati istodobno s provođenjem mjera za poboljšanje otpornosti gradskih sredina, prijelazom prema kružnom i zelenom gospodarstvu, smanjenjem gubitka hrane i promicanjem održivog urbanog metabolizma, čime se žele smanjiti urbane nejednakosti te razviti ruralno-urbana partnerstva.
- iv. Promicanje dobrog upravljanja gradovima: Potičemo razvoj i jačanje legitimnih, učinkovitih, raspoloživih, odgovornih i transparentnih lokalnih i nacionalnih vlasti koje imaju razumijevanja i koje slijede uključiv proces donošenja odluka koji se temelji na dokazima i koji se zasniva na sudjelovanju, promičući pristupe s više dionika. Za to su nužni decentralizirani pravni politički okviri utemeljeni na pravima na nacionalnoj razini u skladu s načelom supsidijarnosti. Takvim političkim okvirima trebala bi se osigurati jasna raspodjela ovlasti i nadležnosti te omogućiti lokalnim vlastima da učinkovito provode nacionalne politike, a istovremeno ih same uključiti u ulozi tvoraca politika, tako da kao ključni dionici u održivom razvoju gradova mogu preuzeti svoju ulogu. U tu se svrhu mora uključiti lokalne vlasti, posebno putem njihovih predstavničkih udruga lokalne vlasti, kao i građane, te s njima provoditi savjetovanja u svim fazama političkog ciklusa od planiranja do provedbe, u okviru dobro osmišljenog sustava višerazinskog upravljanja, čime se doprinosi jačanju demokracije. Također potičemo planiranje gradova i upravljanje njima izvan administrativnih granica, uzimajući u obzir funkcionalno gradsko područje te djelujući na temelju urbano-ruralnih veza.

Lokalne vlasti u suradnji s organizacijama civilnog društva mogu bolje upravljati prijelazom na održive gradove i osjetljivostima na niz prirodnih i antropogenih rizika i šokova.

Dobro upravljanje gradovima zahtijeva dobre gradske proračune. Prema potrebi, to može uključivati financijsku decentralizaciju za podnacionalne razine olakšavajući lokalnim vlastima pristup financijskim sredstvima, uključujući jačanje vlastitih izvora prihoda. Moraju se ojačati djelotvorno i transparentno upravljanje proračunom i nabavom, kao i kapaciteti lokalnih vlasti za učinkovitiju mobilizaciju različitih izvora financiranja.

Podupiremo poticanje izgradnje kapaciteta, među ostalim stvaranjem, procjenom, širenjem i razmjenom znanja. Stoga se uzajamnom razmjenom, a posebno suradnjom među gradovima doprinosi korisnim dugoročnim partnerstvima kojima se može olakšati zajedničko djelovanje. U tom pogledu podupiremo razvoj i upotrebu jednostavnih alata sustavnog vrednovanja i nadzora za pomoć lokalnim donositeljima odluka pri utvrđivanju isplativih rješenja.

Provedba Novog programa za gradove

8. Novim programom za gradove bit će potrebno obuhvatiti dosljedan, učinkovit i uključiv mehanizam praćenja i preispitivanja kojim će se doprinositi sustavu praćenja i preispitivanja koji će biti dogovoren za Program održivog razvoja do 2030. Provedbu Novog programa za gradove mjerit će se, pratiti i revidirati na temelju odgovarajućeg skupa pokazatelja za mjerenje provedbe cilja održivog razvoja. Prepoznavamo da bi taj okvir trebao biti fleksibilan i otvoren za promjene i izmjene na temelju metodoloških poboljšanja i raspoloživosti podataka.

Proces praćenja i preispitivanja Novog programa za gradove trebao bi se razvijati na temelju postojećih platformi i procesa, gdje oni postoje, kako bi se izbjeglo udvostručavanje. U skladu s načelima utvrđenim u Programu do 2030. svi relevantni dionici, posebno lokalne vlasti, morat će biti usko povezani i uključeni, u skladu s načelima supsidijarnosti, proporcionalnosti i višerazinskog upravljanja. Procesom će se doprinijeti provođenju Programa održivog razvoja do 2030. podupiranjem tematskih preispitivanja ostvarenog napretka u pogledu ciljeva održivog razvoja u okviru političkog foruma na visokoj razini, kao i provođenju Okvira iz Sendaija te obećanih predviđenih i na nacionalnoj razini određenih doprinosa.

EU i države članice smatraju da je prikupljanje podataka i pokazatelja ključno i na nacionalnoj i na lokalnoj razini za nadziranje ostvarenog napretka i odlučivanje o prilagodbama provedbe. Dobiveni bi podaci trebali biti transparentni, javno dostupni i prema potrebi raščlanjeni kako bi se njima obuhvatile postojeće nejednakosti i nastojanja za promicanje uključivog razvoja. Štoviše, kako bi se pružila potpora dobrom upravljanju gradovima, potičemo lokalizaciju tih pokazatelja.

9. EU i države članice prepoznaju činjenicu da je za provedbu sveobuhvatnog Novog programa za gradove potrebna potpora svih načina provedbe na svim razinama.

Uistinu, kao i provedba Programa do 2030. HABITAT III morat će se provoditi s pomoću različitih elemenata: poticajnog i pogodnog političkog okruženja; razvijanja kapaciteta za ostvarivanje rezultata; mobiliziranja i učinkovitog korištenja domaćih i međunarodnih javnih financija; mobiliziranja domaćeg i međunarodnog privatnog sektora; poticanja trgovine i ulaganja; poticanja znanosti, tehnologije i inovacija te strukovnog obrazovanja.

EU i države članice podržavaju učinkovito sudjelovanje lokalnih vlasti u provedbi Novog programa za gradove, povezanih ciljeva održivog razvoja i Programa do 2030., među ostalim putem pristupa javnim i privatnim izvorima financiranja utvrđenim u Akcijskom planu iz Addis Abebe, uključujući odgovarajuće tokove službene razvojne pomoći (ODA) i okvire kojima se olakšava spajanje službene razvojne pomoći sa zajmovima.

10. Obvezujemo se na pripremu i provedbu Novog programa za gradove uz aktivno sudjelovanje lokalnih vlasti i njihovih udruga te civilnoga društva, uključujući institucionalne dogovore i partnerstva u kojima sudjeluje više dionika, nevladine organizacije, predstavnike privatnog sektora i druge dionike.

Sljedeći koraci

11. EU i njegove države članice potvrđuju svoju predanost uspješnom ishodu konferencije HABITAT III kojom će se doći do oblikovanja globalnog Novog programa za gradove, dajući učinkovit odgovor na izazove i mogućnosti koje nude gradovi 21. stoljeća. U tu će svrhu EU i njegove države članice i dalje razvijati i ažurirati zajednička stajališta te će na učinkovit i jedinstven način sudjelovati u međunarodnim pregovorima koji su u tijeku.
-